

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente De Bilt,
Postbus 300
3720 AH Bilthoven

Maartensdijk, 29 oktober 2013,

Geacht College,

Momenteel ligt ter inzage het Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012. Hierbij ontvangt u de zienswijze van het bestuur van de Stichting Behoud Prinsenlaan en Ommelanden.

De Stichting Behoud Prinsenlaan en Ommelanden richt zich onder andere op het behouden en herstellen van de natuurwaarden en kleine landschapselementen in het Maartensdijkse land. Hier bevindt zich een kleinschalig historisch boerenlandschap op de gradiënt droog-nat van de bossen van de Utrechtse Heuvelrug in het oosten naar het Westbroekse veenweidegebied in het westen. We zijn blij met de aandacht die er in het Bestemmingsplan Buitengebied besteed wordt aan de natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten van ons doelgebied gebied.

Onderstaand laten we de verschillende **beleidsdoelen** de revue passeren. We komen later terug op de uitwerking ervan.

- In de provinciale structuurvisie is het gebied bekend als "ecologische verbindingzone" (evz). Een dergelijke evz is verankerd, samen met de ecologische hoofdstructuur, in de provinciale beleidsplannen. Dat betekent dat het gebied agrarisch is en blijft, maar dat er wordt toegezien op de natuurwaarden, dat deze waar mogelijk verder ontwikkeld en versterkt moeten worden. De ecologische verbindingzone loopt van de Hoogenkampse plas, over Beukenburg, over Prinsen-Oost, oostelijk langs Hollandsche Rading naar de bossen van Lage Vuursche. De evz volgt het coulisselandschap en slagenlandschap in het oostelijk deel van het plangebied.
- De structuurvisie van de gemeente De Bilt sluit op deze visie aan: "de diversiteit van de karakteristieke landschappen en cultuurhistorische elementen behouden en waar mogelijk versterken".
- Het landschapsontwikkelpplan van de gemeente geeft aan, dat er een "ecologische gradiënt nat>droog" is (west>oost) en een ecologische verbindingzone zuid>noord, die aansluiten bij de provinciale structuurvisie. Doelstelling is: het realiseren van ecologische verbindingzones met behoud van de landschappelijke kenmerken van het veenweidegebied.
- De bestemmingsregels geven voor het Prinsenlaangebied aan: "agrarisch met waarden 2". Deze bestemming richt zich onder andere op "behoud van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en cultuurhistorische waarden".
- In de toelichting bij het bestemmingsplan wordt het gebied als volgt beschreven(citaat van pag 13) :*"kleinschalige overgangsgebied naar de Heuvelrug bestaande uit een samenstel van agrarische cultuurgrond met kavelgrensbeplantingen, bos zoals het Maartensdijkse bos, landgoedcomplexen, en daardoor begrensde ruimte. Het grondgebruik bestaat voornamelijk uit grasland, enige akkerbouw en enige boomteelt"*.

Kleine landschapselementen

Onze zorgen bij het voorliggende Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk richten zich, kort samengevat, op de bescherming van het kleinschalige overganglandschap met de kenmerkende kleine landschapselementen zoals de singels, bosjes en poelen. Bij dit plan is – en dat vinden we een goede aanvulling ten opzichte van het vorige plan- een bijlage opgenomen met daarop een groot aantal singels (bijlage 5); ook wordt verwezen naar deze bijlage in de beschrijvingen/planregels die betrekking hebben op het kleinschalige agrarische cultuurlandschap.

Sinds de vrijwillige kavelruil in 2010 worden op grote schaal singels teruggebracht tot kale opgesnoeide bomenrijen; ook worden poelen en brede stukken sloot gedempt. In het Prinsenlaangebied zijn er in de afgelopen twee jaar tenminste twee poelen gedempt, waarvan één met zekerheid zonder vergunning. Dit gebeurt allemaal ondanks de voorwaarden die de

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

landinrichtingscommissie Noorderpark bij de kavelruil per brief heeft gesteld aan de nieuwe eigenaren. In het voorliggende bestemmingsplan zijn deze kleine landschapselementen naar onze mening nog steeds slechts beperkt beschermd. Wij baseren deze opvatting op de volgende passages:

Planregels: citaat

De bestemming Agrarisch met waarden 2 (planregels artikel 4) betreft gronden die bestemd zijn voor 4.1.a agrarisch bedrijf, en verder voor: 4.1.n wonen ten behoeve van bedrijf, 4.1.o behoud en bescherming van openheid (noot: dit wordt later omschreven als het coulisselandschap met de oude kavelstructuur) 4.1.p behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden, 4.1.q natuurontwikkeling. De uitleg van 4.1.p bevat o.a. de soortbescherming op grond van de Flora en Faunawet en met name de das, en landschapselementen zoals opgenomen in bijlage 5 "landschapselementen". De tekst luidt: Er zijn 2 bestemmingen agrarisch met waarde opgenomen. Bij de regels is een bijlage opgenomen met de landschappelijk waardevolle elementen. Hiermee kunnen de landschappelijke waarden van het gebied worden geborgd (pag 16).

In de MER staat over de bescherming van de kleine landschapselementen: op pag 57:

In het bestemmingsplan zijn echter voorwaarden opgenomen voor slootdemping en ter bescherming van de kleine landschapselementen zoals perceelsrandbeplanting.

De kleine landschapselementen worden in dit bestemmingsplan beschermd doordat er een omgevingsvergunning nodig is voor vellen of rooien. Naast het daadwerkelijk "vellen en rooien" (artikel 4.6.a.6) zijn er nog tal van andere mogelijkheden om de landschapselementen te laten "verdwijnen" (bijvoorbeeld het jaarlijks rooien van een deel van de bomen; het jaarlijks wegmaaien van de ondergroei; het spuiten met herbiciden in de ondergroei en het hoog opsnoeien van de bomen, zodat er na enkele jaren nog slechts rudimenten van een singel resteren). Daarom stellen wij voor om de aanlegvergunning (dus de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden) verplicht te stellen voor het "vellen of rooien van bomen, hakhout en andere houtopstanden en het verrichten van handelingen, die de dood of ernstige beschadiging daarvan tot gevolg kunnen hebben". Een dergelijke aanpassing van de voorwaarden voor ingrepen in de kleine landschapselementen wordt ook door andere gemeenten al gehanteerd (zoals bijvoorbeeld in de gemeenten Veenendaal, en Stichtse Vecht). Daarmee wordt voorkomen, dat de singels en bosjes ieder jaar gedeeltelijk worden gesloopt onder het mom van "onderhoud", en na enkele jaren van dergelijke gedeeltelijke sloop geheel verdwenen zijn.

Ook pleiten we ervoor de kleine landschapselementen niet alleen op een aparte kaart op te nemen (zoals gebeurd is in bijlage 5), maar deze ook direct zichtbaar te maken op de planverbeelding. Dan kan ieder die een werk wil uitvoeren meteen zien voor zijn eigen omgeving welke landschapselementen onder het bestemmingsplan vallen.

De kleine landschapselementen zoals ingetekend in bijlage 5 zijn voorts naar onze mening te beschouwen als een nulmeting. Er wordt geen onderscheid gemaakt in kwaliteit en staat van onderhoud van de elementen, en de waarde voor de biodiversiteit. Daarvoor is een goede en gedetailleerde inventarisatie nodig, die in het veld moet worden opgemaakt en gecontroleerd. Ook vraagt het toezicht en handhaving bij overtreden.

Flora- en faunawet en ecologie van kleine landschapselementen

In voorgaande procedures en inspraakmogelijkheden hebben wij steeds gewezen op de ecologische noodzaak om de kleine landschapselementen in het overgangsgebied tussen Utrechtse Heuvelrug en veenweidelandschap te beschermen. Ook in de MER wordt gewezen op de impact die de Flora- en Faunawet heeft op het voorkomen en beperken van schade aan de flora en fauna door ruimtelijke ingrepen (pag 15 MER).

In het bestemmingsplan staat in dit kader met name de bescherming van de Das genoemd. Kortweg zouden we kunnen zeggen dat kleinschalige weilanden en akkers met singels, houtwallen en poelen optimaal leefgebied vormen voor de Das. Vernielingen van singels en poelen zijn nadelig voor de Das en alleen al daarom in strijd met de Flora en Faunawet. Zo'n soortbescherming is niet alleen bedoeld om de betreffende soort in stand te houden, maar ook als aanknopingspunt om een compleet biotoop/ecosysteem te beschermen, waar dergelijke soort een gidsoort voor is. Behalve de in het plan met name genoemde Dassen leven er –zoals verwacht kan worden- diverse andere beschermde soorten in het coulisselandschap van Maartensdijk, die ook bescherming genieten op grond van deze wet. Ook voor deze soorten is het gebied uiterst waardevolle leefruimte.

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

Voorbeelden. Er leeft ten oosten van de bebouwing van Maartensdijk een paartje Boomvalken, dat in de zomer van 2013 weer met succes gebroed heeft op een nieuwe plek, nadat twee jaar geleden de singel waar zij eerder broedden grotendeels werd vernield (argument voor deze schade: "achterstallig onderhoud"). De Boomvalk jaagt op insecten en kleine vogels en is strikt gebonden aan half open landschap: bosschages en stukken open land moeten elkaar afwisselen. Deze vogel is in 20 jaar tijds gehalveerd in aantal (van ca 1700 paren in 1980 naar 750 a 1000 paren in 2000) en vraagt bescherming van het biotoop waaraan hij gebonden is.

In het komt ook een zeldzame libelle voor: de Groene Glazenmaker. *(Citaat uit de MER pag 94). In de weilandplas bij landgoed Beukenburg (4) komt massaal krabbenscheer voor. De groene glazenmaker, die alleen eieren afzet op deze plant, is hierbij waargenomen.*

Dit grote insect is behalve aan de krabbenscheerplanten in het schone kwelwater (dit is altijd zuurstofrijk en daardoor geschikt voor de larven!) ook gebonden aan insectenrijke bosschages. De jagende libellen worden o.a. aangetroffen in en om het Prinsenlaantje en de oostelijke goed ontwikkelde singels met ondergroei. Uit onderzoek is bekend dat de libellen verdwijnen als de bosschages (met voedselbronnen voor de volwassen dieren) geroid worden, ook al blijft er voor de eieren en larven geschikte watervegetatie aanwezig.

In 2008 is er door drh L Draaijer een aanvulling aangeboden aan de gemeente op de ecologiescan, met het overzicht van de rode lijstsoorten in het prinsenlaangebied. Met name worden voor dit gebied genoemd: Boomvalk (broedvogel, rode lijst), Steenuil (broedvogel, rode lijst), Waterviolier (waterplant, kwelindicator), Groene Specht (foerageergebied, rode lijst), Kerkuil (broedplaats) en Ransuil (foerageergebied) (beide rode lijst), Spotvogel en Ringmus (beide rode lijst, beide broedvogels).

Vernielingen in de singels zijn nadelig voor de bovengenoemde gids/voorbeeldsoorten, en voor diverse andere planten en dieren die gebonden zijn aan deze biotoop, en ook daarom in strijd met de Flora en Faunawet.

(Citaat uit de toelichting bij het bestemmingsplan pag88)

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2). Volgens de Flora- en faunawet is het verboden beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11).

Wij zijn van mening, dat aangescherpte voorwaarden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning niet alleen wenselijk zijn uit ecologisch en landschappelijk oogpunt, maar dat er ook op grond van de Flora en Faunawet noodzaak is om dit kleinschalige landschap op een goede manier te behoeden voor verdwijnen door de planregels op dit punt aan te scherpen.

Het "witte gebied" van het Prinsenlaantje en de gronden van t Koningsbed (Prinsenlaan 80)

Op de kaart van het bestemmingsplan staan het Prinsenlaantje, het erf van Prinsenlaan 80 en de ten noorden en ten zuiden gelegen graslandgronden wit ingetekend. Het is bekend, dat de Raad van State op 31 juli 2013 de nieuwe bestemming voor dit gebied heeft vernietigd, en dat het College van B en W onlangs het besluit heeft genomen om de bestemming voor het gebied opnieuw te ontwikkelen. Wij zijn van mening, dat het gehele gebied momenteel agrarisch met waarden 2 is : door de vernietigen van het besluit over een nieuwe bestemming valt het automatisch terug op het momenteel geldende bestemmingsplan.

Deze bestemming is vooralsnog de beste bestemming voor het erf en de graslandgronden die ten noorden en zuiden daarvan liggen. Binnen deze bestemming is natuurontwikkeling mogelijk en kan de natuurwaarde vergroot worden. Ook worden nieuwe ontwikkelingen aan voorwaarden gebonden die de natuurwaarden beschermen.

Voor het Prinsenlaantje zijn wij echter van mening, dat een ander bestemming zou moeten gelden. Het laantje is een landschapselement van aanzienlijk formaat (ruim 1,2 ha), dat van grote betekenis is voor veel planten en dieren in het gebied en een hoge ecologische waarde heeft. Het laantje zou daarom de bestemming "natuur" moeten krijgen. Dit is de beste waarborg voor het behouden en versterken van de natuur- en landschappelijke waarden en de historische betekenis van het laantje. In het bestemmingsplan wordt de bestemming natuur omschreven (*planregels artikel 15*); dit betreft gronden bestemd voor natuur. *Het behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke*

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

waarden is het doel. Onder dit artikel worden begrepen o.a. de natuur- en bosgebieden die al dan niet deel uitmaken van de EHS.

Het huidige beheer van het laantje past geheel binnen de natuurbestemming, en het gebruik als fiets/wandel/bospad en houtkade met hoge eikenbomen kan daardoor bestendig worden. (We zijn overigens van mening, dat de lange smallere bosstrook aan de noordzijde van het bos Voordaan volgens dezelfde redenering ook de bestemming natuur zou behoren te hebben. Ook hier geldt een grootte die een klein agrarisch landschapselement te boven gaat en een werkelijk gebruik als fiets/wandel/bospad. Het betreft hier op geen enkele manier een agrarische bestemming)

Agrarische bedrijfsuitbreidingen en nevenactiviteiten.

In het bestemmingsplan wordt op diverse plaatsen geregeld hoe een agrarisch bedrijf het bouwoppervlak kan uitbreiden, en ook hoe de gemeente de uitbreiding nog eens met 25% kan laten uitstijgen boven het maximale bouwoppervlak (afwijkingsbevoegdheid). In al deze gevallen is de gemeente op grond van het bestemmingsplan betrokken bij het afgeven van een omgevingsvergunning. In de planregels wordt dit voor uitbreiding van bouwoppervlak, voor extra uitbreidingen met 25% en voor de start van nevenactiviteiten geregeld (*citaat*)

De in lid 3.3.1 bedoelde omgevingsvergunningen zijn beperkt tot incidentele gevallen en worden niet verleend indien:

- 1. niet is aangetoond dat de verruimde bouwmogelijkheid noodzakelijk is in het kader van een doelmatige bedrijfsvoering;*
- 2. niet is aangetoond dat de activiteit waarvoor omgevingsvergunning wordt verleend per saldo niet leidt tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, te weten:*
 - . behoud en bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het zoddengebied en de Ecologische Hoofdstructuur;*
 - . natuurontwikkeling;*
 - . behoud en herstel van cultuurhistorische waarden;*
 - . behoud van openheid.*

Naar onze mening kan de gemeente in alle gevallen waarin vergunning wordt gegeven voor bedrijfsuitbreiding en nevenactiviteiten op grond van de artikelen zoals artikel 3.3.1.2 voorwaarden stellen aan natuurontwikkeling, beplantingsvoorwaarden stellen en compensatie opleggen voor de toegenomen druk op het milieu door bijvoorbeeld een nieuwe singel, bosje of poel aan te laten leggen. Tevens dienen de zichtlijnen op het achterliggende landschap hersteld te worden cq gehandhaafd te blijven. In de MER worden hierover ook behartigenswaardige opmerkingen gemaakt. Met name bij toepassing van de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zijn de effecten groot. Onder andere een *zorgvuldige inpassing in het landschap* is dan ook als voorwaarde opgenomen (*pag 12 MER*). De gemeente zou omwille van de grotere milieubelasting bij uitbreiding en sommige nevenactiviteiten van agrarische bedrijven en omwille van de natuurdoelstellingen die in het agrarisch buitengebied gelden, consequent gebruik moeten maken van deze bevoegdheid. De natuurontwikkeling behorend bij de vergunning tot uitbreiding van het bedrijf zou daarbij voorafgaande aan de werkzaamheden moeten plaatsvinden; daarmee geldt deze ook als compenserende of mitigerende maatregel zoals bedoeld in de flora en faunawet. Ook zijn wij van mening dat de verrommeling van het landschap zou kunnen worden tegengegaan door nadere landschappelijke voorwaarden te stellen bij nevenactiviteiten. Wij hebben graag gebruik gemaakt van de mogelijkheid onze zienswijze bij het bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012 onder uw aandacht te brengen. We verzoeken u bij het vaststellen van het plan rekening te houden met onze opvattingen.

In afwachting van uw reactie,

namens het bestuur van de Stichting Behoud Prinsenlaan e.o.

A.M. Roestenberg,

drs. A.M. Roestenberg-Sinnige, secretaris